

KJAK

Lygn ella fávitska?

Thorbjörn Brochs

Fyri nøkrum dögum síðani sá eg eina grein, sum æt “Gamalt var, at ein steinaði børn síni” ella nakað sum líktist. So varð víst til Bibliuna, at ein har kundi finna útav, hvussu ein skuldi gera tá hetta og hætta hendi. Tá ið Biblian verður tikin fram, er tað ikki ofta, at fólk hava sett seg inn í, hvat samband er millum teirra tos og tað Biblian veruliga sigur.

Í hesum föri er greinskrivarin óvitandi um, nær og hvar tann lógin var galdandi, sum hann umtalaði. Stutt sagt var lógin bert galdandi í einum avmarkað-um felagsskapi. Hann ið ikki vildi vera í felagsskapinum, kundi fara av landinum, og nøkur gjörði tað eisini. Tó ikki nógv, tí hóast har vóru lógir at halda, so var har oftast

gott landaskil. T.d. hövdu kvinnur arvarætt, nakað sum var heilt óhugsandi í grannalondunum. Eitt annað sum var serligt í Ísrael var, at eingin kundi dömast, um nakar ivi var. Og hvør var dómari? Verjin var dómari. Og tað var ikki familian, sum skuldi útinna dómin. Tað er ófatiligt, at nakar ídag kann vera óvitandi

um, at seremonilógirnar og revsilógirnar, sum vóru galdandi í gamla Ísrael, longu vóru avtiknar í árinum 31 eftir okkara tíðarrokning, tað árið Jesus (Messias) varð krossfestur. Men nú veit eg sjálvandi, at nógvar lygnir verða sagdar og skrivaðar, tí fólk hava hug at trúgva “spennandi” søgur. Hetta vita bæði tíðindafólk og “human-

istar”. “Vísindafólk” hava sagt, at søgan um Ábraham ikki kann vera sonn, tí á hansara tíð hövdu menn ikki kamelar. Verulig vísindafólk vita væl, at menn hövdu kamelar áðr-enn ta tíð. Álopini eru nógv, og eg havi ilt við at trúgva, at talan bert er um fávitsku.

Um blankokekk at privatisera tunlar

Björt Samuelsen
tingkvinna

Sonevndi blankokekkurin - einkarrættarlógin, sum Løgtingið í 2010 samtykti - hevur verið nógv umrøddur og varð eisini nevndur á mótmælistiltakinum, sum savnaði túsundtals fólk leygardagin. Ein av framúr góðu røðarun-um helt fyri, at eingin í Løgtinginum var ímóti lógini. Tað vóru tað. Í sambandi við viðgerðina av tingmáli 161/2009, varð áhaldandi víst á, at hetta var at privatisera Skálafjarðatunnilin við bindi fyri eyguni. Loyvi mær at prenta nøkur brot úr álitinum, undirritaða sum minniluti í Rættarnevndini skrivaði tá:

“Tunnilin er ein skilagóð íløga, sum fer at skapa vøkstur og hevur góðar fyritleyktir fyri at bera seg væl. Uppskotið er ikki ein spurningur um at vera fyri ella ímóti Skálafjarðartunlinum, men ein spurningur um, at landið upp á forhend við lóg verður bundið til at gera avtalu við eitt ávist felag, áðrenn treytirnar fyri avtaluni við felagið eru kendar.

Lógin ... gevur felagum rættindi og trygd, og stillar landið í eina sera veika samráðingarstøðu. Samstundis bindur landið seg á ymiskan hátt, soleiðis at felagið fær endurgjald fyri

mistar inntøkur. Ei heldur her ber til at kenna avleiðingar, tí treytirnar verða at finna í avtaluni, sum landsstýriskvinnan fer at gera við felagið.

Í lóginin eru so nógvar óvissur, at um Løgtingið samtykkir hesa lóg, er tað at samanbera við at privatisera ein undirsjóvartunnil við bindi fyri eyguni!

Minnilutin visir í hesum sambandi til teir 53 spurningarnar, sum Rættarnevndin sendi Innlendismálaráðnum um lógina, umframt spurningarnar, sum lögfrøðin hjá løgtingsumsitingini hevur sett til lógina. Fleiri av hesum spurningum hevur Innlendismálaráðið ikki kunnað svarað greitt.

Heldur ikki er støða tikin til avleiddar verkætlanir fyri nærri 200 milliónir krónur. Útbyggingar, sum landið verður at gera, og sum mugu inn í raðfestingarnar hjá landskassanum.

Ikki minst tí at talan er um eina útbygging, sum ber seg sera væl figgjarliga, eru í veruleikanum fáar forðingar - aðrar enn politiskar - fyri, at landið sjálvst kann byggja tunnilin. Landið kann læna pengar til munandi lægri rentu enn privat feløg, tí landið verður mett at hava høgt kredittvirði.

Tá landið kortini velur at lata privat átaka sær størstu útbygging í infrakervi

gjalda ein óneyðugan ovurprís.

Tað er eisini ein álvarsom tilsiðusetan av javnbjóðis rættindunum hjá vinnunum at bjóða seg fram til størarbeiði, landið setir í gongd.

Figgjarligi parturin

Nevndin hevur ikki fingið útrokningar, sum lýsa figgjarligu viðurskifini kring verkætlanina og eitt nú inntøkur, og hvussu stórt avkast felagið væntandi fer at fáa árliga og yvir 25 – 35 ár (burtusæð frá leysligum metingum frá Deloitte, sum vísa á møgueika fyri 9,3% í avkasti av samlaðum kapitali og 15% í eginpeningsavkasti).

Útrokningar, sum áður eru gjørdar, vísa, at inntøkurnar frá tunlinum verða væl oman fyri 100 milliónir krónur árliga, at talan verður um milliarda yvirkot yvir 30 ár. Nevndin hevur fingið at vita, at felagið arbeiðir við at gera nýggjar kostnaðarmetingar og ferðslutøl, men hevur ikki fingið nýggju metingarnar. Men, sum skilst verða hesi tøl frá felagnum partur av grundarlagnum undir avtaluni við landsstýrið.

Í nevndarviðgerðini er komið fram, at tað eigur at verða sett spurnartekin við, hví felagið sambært metingunum hjá Deloitte, sær út til at skula skal hava eitt avkast, sum er munandi hægri enn tað “risikoavkast”, sum hevði verið rímligt. Tess hægri avkast, tess meira skal brúkarin gjalda. Innlendismálaráðið hevur ikki givið nakað greitt svar upp á slíkar spurningar.

Lítill ella stórir vági?

Ein høvuðsgrundgeving

at lata privata felagnum verkætlanina er, at landið sleppur undan stórum váða. Samstundis skal avkastið ásetast samsvarandi tí váða, felagið átekur sær. Men, tað fyriliggur ikki nøkur váðameting, sum nevndin hevur kunnað fyrihildið seg til. Mest sannlíkt er váðin við hesi verkætlan lítill. Eingin privatur hevði viljað sett eina milliard í eina verkætlan, varð hetta ikki mett at vera ein rímliga trygg íløga.

At enda vil minnilutin bara vísa á, at landið, við at gera Skálafjarðatunnilin privatan, missir møguleikan at lata hendan tunnilin verða part av framtíðar planlegging av infrakervinum, til dømis í mun til at gera samhaldsfastar skipanir fyri alt okkara infrakervi.”

Undirritað hin 7. mai 2010. Løgtingið varð sostatt staðiliga mælt frá at samtykkja lógina, sum varð samtykt við einans fimm atkvøðum ímóti. Leggjast kann afturat, at EIK-grunnurin, sum tá átti P/F Skálafjarðatunnilin saman við LÍV, fyri nevndini hevði upplýst, at tey neyvan fóru at seta pening í verkætlanina! So, útlitini fyri, at felagið fór at eydnast, vóru smá.

Samtykta einkarrættarlógin er orsök til, at KPH helt seg hava blankokekk at fara undir samráðingar við CIP. Ein heimild fleiri væl skøddir lögfrøðingar hava víst á, var dottin burtur.

Serfrøðin prostituerað seg sjálva

Johan Petersen

Við at luttaka í politiskari kravgongu hjá teimum, sum rópa harðast, hevur serfrøðin gjørt seg samseka í heksajakstran og at gera gjøldur við løgmanni og einum landsstýrismanni, bara tí hann hevur klárað tað, sum aðrir undan honum ikki hava klárað. Í hesum er serfrøðin væl stuðlað av “óhefta” tíðindaflutninginum hjá almenna Kringvarpinum. Kann nakar eftir hetta taka “serfrøðina” í álvara?

Leygardagin luttóku 28 fakfeløg í politiskt fyriskipaðari mótmælisgongu. Har ímillum vóru Verkfrøðingafelagið, sum eg sjálvur eri limur í, og Búskapar- og Løgfrøðingafelagið, sum sigur seg umboða flestu alment ansettu starvsfólkini. Bæði feløgini siga seg saman við øðrum luttakandi feløgum umboða serfrøðina í landinum.

Men við at hava luttikið og ikki seinni boða frá, at tey taka frástøðu frá tí, sum sambært fjølmiðlunum kom framm á mótmælistiltakinum, gera tey seg samsek í heksajakstran og at gera gjøldur við løgmanni og einum landsstýrismanni, bara tí hann

við eini heimild fyrst frá 24 tingfólkum í 2010, síðan staðfest aðruferð frá 25 tingfólkum við lógarbroyting í 2011, triðjuferð í játtanarkarmum fyri 2013, fjórðu ferð í figgjarløgtingslóg fyri 2013 og fimtu ferð í játtanarkarmum fyri 2014, hevur megnað at gjørt sáttmálauppskot um bygging av Skálafjarðartunlinum.

Nevndu feløg og onnur við siga seg ikki verða hoyrd, tí politiski myndugleikin ikki ger, so sum hesi feløg vilja hava myndugleikan at gera. Men hvussu kann ein politiskur myndugleiki taka hesi feløg og limir tess í álvara, tá ið tey nú hava víst sítt veruliga andlit: partapolitisk ávirkað serfrøði!

Veit ikki um Fiskimannafelagið luttók í mótmælisgonguni, men tess umboð vóru í hvussu so er sera ivasom um rættleikan í at luttaka í tiltakinum. Hetta hevur eftir øllum at døma ikki komið Verkfrøðingafelagnum ella Búskapar- og Løgfrøðingafelagnum til hugs.

Hvør kann framyvir taka “serfrøðina” í álvara?